

діяльнісного елементу екологічної культури особистості, який представлено у відсотках.

Максимальне значення ІПДК(к) може бути рівне 100%. Це означатиме, що виконана необхідна умова у ФЕKM.

Суб'єктивна частина (включає мотиваційно-ціннісний елемент ЕК та вплив різних факторів навколишнього середовища) є керуючим елементом ОЧ екологічної культури молоді.

Висновки і перспективи подальших досліджень. В даній процесуальній моделі формування екологічної культури молоді з врахуванням життєзабезпечуючих показників природного середовища систематизовано надбання психолого-педагогічної науки. Запропоновано ввести параметричну складову

для обрахунку змістовного, поведінково-діяльнісного елементу (як наявність знань, вмінь та навичок) сформованості екологічної культури особистості, що дасть можливість визначити пріоритетність виховних цілей у ФЕКО як окремого індивіда, так і цілих груп молоді. Життєзабезпечуючі показники природного середовища (тобто необхідних умов для існування людської цивілізації) повинні займати центрове значення у формуванні екологічної культури особистості як культури спрямованої на підтримання існування системи «людина-природа». В подальших дослідженнях необхідно систематизувати знання, вміння і навички та визначити критерії розподілу вагових коефіцієнтів ЕЗ відповідно до класифікації молоді.

Список використаних джерел

1. Алмашій І. Класифікація учасників еколого-просвітницьких програм у діяльності освітньо-виховних інституцій / Іван Алмашій // Педагогіка і психологія професійної освіти: науково-методичний журнал. – 2016. – № 1. – 184 с.
2. Алмашій, І. І. Особливості формування екологічної культури молоді природоцентричного типу в діяльності громадських організацій / І. І. Алмашій. – Ужгород: Говерла // Науковий вісник Ужгородського університету : Серія: Педагогіка. Соціальна робота / гол. ред. І.В. Козубовська. – Ужгород: Говерла, 2014. – Вип.30. – С. 9–12.
3. Алмашій І. І. Складові формування екологічної культури особистості / І. І. Алмашій // Педагогіка і психологія сьогодення: теорія і практика: Збірник наукових робіт учасників міжнародної науково-практичної конференції (20-21 січня 2017 р., м. Одеса). – Одеса: ГО «Південна фундація педагогіки», 2017. – 120 с.
4. Мусієнко, М. М. Екологія. Охорона природи : словник-довідник [Текст] / М. М. Мусієнко, В. В. Серебряков. — К. : Т-во «Знання», КОО, 2007. — 624 с.
5. Назарчук М. М. Основи екології та соціології / М. М. Назарчук // Львів, Афіша, 1999 – 256 с.
6. Національний інститут стратегічних досліджень. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <<http://http://niss.gov.ua/articles/993/>>. – "Індикатори стану екологічної безпеки держави". Аналітична записка. – Мова укр.

В статье рассмотрено понятие «экологической культуры» с учетом биологических, психических, социальных факторов развития человека. Указано на то, что необходимо моделировать процесс формирования экологической культуры молодежи с учетом объективных показателей состояния природной среды как основы существования человечества. Исходя из этого экологическую культуру личности необходимо рассматривать с позиции экологосоответствующего стиля жизнедеятельности отдельного индивида, при взаимодействии которого с окружающей средой сохраняются объективные показатели жизнедеятельности, то есть необходимые условия существования индивида. Объективными показателями в педагогическом исследовании выступают: уровень знания об окружающей среде, наличие сложившихся соответствующих умений и навыков индивида в системе «человек-природа».

Ключевые слова: экологическая культура, молодежь, экологическое воспитание, классификация молодежи.

The article is devoted to the concept of ecological culture based on the origin and development of human in biological, psychological and social dimensions. It has been shown that there is a necessary to design the formation process of ecological culture of youth with regard to objective indicators of the environment as the basis of human existence. Therefore, ecological culture should be considered from the position of the ecologically appropriate lifestyle of the individual, which in interaction with the environment, remain the objective indicators of life, that are necessary for the individual's existence. The objective indicators in pedagogical investigation are: the level of knowledge about the environment, the existence of appropriate individual's skills in the "man-nature" system. The formation of youth's ecological culture should take into account the following components: intellectual, behavioural as acquisition and formation of the ecologically appropriate lifestyle activity; motivational-axiological, behavioral as a manifestation of maturity of youth's ecological culture. The "Nature-congruent lifestyle" has been represented as a sample-piece. To increase the efficiency of educational activity for the youth's ecological culture formation of it is necessary to classify the youth according to the form main activity criteria: young people studying in secondary schools, post secondary institutions with professional orientation, students of higher education institutions with day release training and on-the-job training, young people who are not trained.

Key words: ecological culture, youth, environmental education, youth classification.

УДК 37.013

Бокотей Ліанна Ловратівна,

кандидат педагогічних наук,

Закарпатська академія мистецтв, м. Ужгород

ТРАДИЦІЇ ДЕКОРАТИВНО - ПРИКЛАДНОГО МИСТЕЦТВА ЯК ЗАСІБ ХУДОЖНЬО - ЕСТЕТИЧНОГО ВИХОВАННЯ МОЛОДІ

У статті розглядаються поняття «художньо-естетичне виховання», «декоративно-прикладне мистецтво», «естетичне виховання», «художньо-творча діяльність». Додаткова освіта дітей - необхідна ланка виховання багатогранної особистості, її освіти, її ранньої професійної орієнтації. Сучасні школярі різнобічно розвинені, допитливі, в цьому велику роль відіграють інформаційні технології, але часом діти недостатньо виховані, не уважні до навколишньої краси. Тому головним помічником художньо-естетичного виховання особистості дитини в освіті стає народне мистецтво, яке допомагає відновити гармонію духовного життя дитини, дозволяє залучити дітей до ціннісної народної культури, до моральних засад народного світорозуміння. Різноманітні творчі заняття дітей сприяють розвитку їх мислення і уяви, волі, наполегливості, організованості, дисциплінованості.

Ключові слова: художньо-естетичне виховання, декоративно-прикладне мистецтво, естетичне виховання, художньо-творча діяльність, додаткова освіта.

Постановка проблеми. В даній час проявляються тенденції до підвищення рівня художньо-естетичної освіти дітей.

На сучасному етапі Україна, як молода незалежна держава, розв'язує складні завдання економічної стабілізації й

національного відродження. Разом із перспективами вільного державотворення відкрилися широкі можливості для розвитку освіти, науки, культури, що потребує докорінного реформування процесу навчання і виховання молодого покоління. В сучасних умовах все більше підвищуються вимоги суспільства до громадянина України, у якого серед загальнонародських якостей поряд з мораллю, національною свідомістю та сумлінням повинні бути національна духовна культура, патріотичні почуття.

Формування творчої, ініціативної, національно свідомої особистості вимагає наповнення всіх ланок навчально-виховного процесу, зокрема у позашкільній освіті, змістом, який би відображав справжню історію, мистецтво, культуру, символіку, природу рідного краю, всієї України та забезпечував можливість постійного духовного самовдосконалення особистості, формування її інтелектуального та культурного потенціалу як найвищої цінності суспільства.

Духовна сила нації, її міць, морально-патріотичний потенціал народу залежать від того, наскільки збережені, глибоко усвідомлені й відчуті всі культурні, духовні здобутки минулих століть, в тому числі Закарпаття. Створення перспективної системи освіти, здатної підготувати учнів до життя в абсолютно нових умовах постіндустріальної цивілізації, - одна з найбільш важливих і актуальних проблем сучасного суспільства.

Головним помічником в справі художньо-естетичного виховання особистості дитини в освіті стає народне мистецтво Закарпаття, яке допомагає відновити гармонію духовного життя дитини, дозволяє залучити дітей до ціннісної народної культури, до моральних засад народного світорозуміння [1]. Додаткова освіта дітей - необхідна ланка виховання багатогранної особистості, її освіти, її ранньої професійної орієнтації. Воно різноманітне, різноспрямоване і створює юній людині умови для повноцінного життя в пору дитинства - якщо дитина живе повним життям, у нього буде більше успіхів і досягнень в зрілому віці.

Аналіз останніх публікацій та досліджень. Питанням естетичного виховання в педагогіці завжди приділялося досить багато уваги. Філософсько-естетичні аспекти розглядалися в наукових працях Ю. Афанасьєва, М. Каган, М. Киященко. Психологічні основи естетичного виховання висвітлено в дослідженнях Л. Божович, Л. Виготського, І. Кона, Б. Теплова. Теорію естетичного виховання школярів сформовано на основі наукових висновків Н. Ветлугіної, В. Ждан, Н. Сакуліної, Т. Комарової, В. Котляра, Г. Підкурғанної, С. Фльоріної та ін.

Внесок вітчизняних освітян минулого в розв'язання окремих проблем естетичного виховання підрастаючого покоління розкрито у працях Н. Дем'яно, О. Джус, Л. Іванової, С. Морозової, С. Процика, О. Пшеврацької, Ш. Рзаєва, Н. Роман, В. Сергєєвої, А. Соколової, С. Федотова, І. Фрайта та ін.

Питання естетичного виховання дітей і молоді в теорії та практиці зарубіжної педагогіки розглянуто в дослідженнях П. Брайлівської, О. Іонової, М. Лещенко, Г. Ніколаї. І. Сташевської, О. Тимошенко. Різним аспектам проблеми естетичного виховання дітей присвячено історико-педагогічні праці З. Борисової, В. Ворожбит, Л. Жербіної, І. Зарудної, А. Каланиченка, О. Котикової, Є. Марченка, О. Овчарук, А. Омельченко, Т. Тульпи, О. Федорової та ін.

Мета статті полягає в обґрунтуванні актуальності художньо-естетичного виховання підрастаючого покоління засобами декоративно прикладної творчості Закарпаття: прилучення через творчість до мистецтва, розвиток естетичної чуйності, формування моральної і творчої особистості.

Результати дослідження. Народне декоративно-прикладне мистецтво Закарпаття є невичерпним джерелом культури, яке має унікальні можливості впливу на особистість та формування в неї національного світогляду, характеру, глибокої духовності. Завдяки декоративно-прикладному мистецтву, яке є віковичною скарбницею моральних та духовних здобутків народу і відображає стиль різних епох, регіонів, зберігає багаті невичерпані традиції, пізнаються історія, світогляд, моральні якості наших

предків, їхня героїчна боротьба за незалежність нашої держави, формуються основи культурно-духовного багатства українського народу. Народному декоративно-прикладному мистецтву притаманна особлива риса представляти собою художнього генія, споконвічні прагнення українського етносу, разом з тим і багатогранну загальнонародську систему культури.

Сучасні школярі різнобічно розвинені, допитливі, в цьому велику роль відіграють інформаційні технології, але часом діти недостатньо виховані, неувважні до навколишньої краси. «Краса рятує світ» (Ф. Достоєвський), «Мистецтво олюднеє» (Б. Неменський), говорили великі письменники, художники, а уроки декоративної творчості вносять частку у велику справу виховання сучасної маленької людини, підлітка і допоможе орієнтуватися в навколишній дійсності, зрозуміти її різноманіття.

До сприйняття і правильного розуміння прекрасного в дійсності (природі, праці, суспільних відносинах, вчинках) і в мистецтві здатне долучити естетичне виховання. Естетичне виховання починається зі створення необхідного запасу елементарних естетичних знань і вражень, і є процесом, який відбувається під впливом життєвих відносин і впливів, що володіють естетичними властивостями [1]. В процесі естетичного виховання формується естетичне сприйняття, естетичний смак, естетичний ідеал, розвивається здатність до створення естетичних цінностей не тільки в мистецтві, а й у повсякденному житті.

В останні роки зростає увага до проблем теорії і практики естетичного виховання як найважливішого засобу формування ставлення до дійсності, засобу морального і розумового виховання, тобто як засобу формування всебічно розвинутої, духовно багатой особистості.

Закарпатська народна творчість є могутнім засобом морального виховання молоді. Тому залучення дітей до знайомства з різноманітними напрямками народного мистецтва не втрачає своєї актуальності, скоріше навпаки - має у сьогоденні особливе значення. Через вивчення творчої народної спадщини, досягнень минулого і досконале стеження за мистецькими процесами сьогодення проходить шлях пізнання від традицій до новачій. Декоративно-ужиткове мистецтво Закарпаття, як частина народної творчості, має глибинні зв'язки з історичним минулим, яке передається з покоління у покоління та збагачує його новими елементами. У зв'язку з цим декоративно-ужиткова творчість є не лише виготовленням художніх виробів, але й потужним засобом художньо-естетичного виховання особистості.

Досвід у навчально-виховному процесі показує, що на формування етнокультурної особистості має великий вплив виготовлення дитячих іграшок, виробів за тематикою народних та релігійних свят Закарпаття. Займаючись виготовленням виробів, учні отримують знання з національної культури, у них утворюється емоційно-ціннісне відношення до рідного краю, народу, сім'ї, культури.

З методичної точки зору у зв'язку з цим відбуваються:

- розвиток здатності учня формувати власний погляд на питання становлення й розвитку національної культури;
- розвиток творчої особистості на підґрунті досвіду народних традицій;
- формування почуття гідності і приналежності до даного етносу.

Закарпатське народне мистецтво є частиною багатогранного духовного життя народу, характерною рисою якого є процеси взаємовпливу і взаємозбагачення мистецтва різних націй і народностей. Залучаючи до народного мистецтва, можна розвинути не тільки духовно моральну, а й творчо мислячу особистість. Закарпатське народне мистецтво - багатоща скарбниця краси, є невичерпним джерелом творчої фантазії. З позиції мистецтвознавства шлях художнього виховання дітей за допомогою народного мистецтва представляється вірним з двох причин:

- цей шлях дозволяє виховати у дітей певну культуру сприйняття матеріального світу. Людина завжди живе серед

речей. Вона створює не тільки потрібні, корисні, але і красиві, виразні речі. Тому і зараз людині необхідний гарний предметний світ. І для його створення кожному потрібен розвинений художній смак. Людина обов'язково проявляє тут свої художні нахили в тій мірі, в якій володіє ними. Саме роль народного декоративно-прикладного мистецтва в художньому вихованні просто неocenна.

– твори прикладного мистецтва можуть зіграти велику роль у розвитку художньої культури, в підготовці художнього смаку до сприйняття творів різних жанрів мистецтва. Народне мистецтво специфічно синтезує в собі виразні засоби скульптури, архітектури, графіки та живопису, тому таке велике його значення в системі естетичного і художнього виховання.

Декоративно-прикладне мистецтво є предметом національної гордості, одним з факторів гармонійного розвитку особистості. За допомогою спілкування з народним мистецтвом відбувається збагачення душі дитини, прищеплюється любов до свого краю. Всі твори народного мистецтва створювалися ручним способом від початку і до кінця. Таємниці майстерності зберігалися і передавалися і вдосконалювалися з покоління в покоління. Мистецтво народних майстрів допомагає розкрити дітям світ прекрасного, розвиває у них художній смак.

Дитина краще розуміє і цінує те, що притаманне народному мистецтву, в залежності від умов, занять місцевих жителів і їх смаків. Це зіткнення збагачує дитину, виховує в неї гордість за свій народ, підтримує інтерес до його історії і культури. Позитивні емоції впливають на розвиток творчих та інтелектуальних здібностей, формують естетичні почуття.

Окремий дуже важливий напрямок опанування надбання народного мистецтва пов'язаний з тематикою Великодніх свят. Закарпатські писанки, так само як і українські, це ціла світоглядна система з десятками орнаментальних мотивів. Досвід розписування передавався з покоління в покоління, удосконалювалась техніка виконання, вносились нові елементи, створювалися оригінальні композиції. Зараз мистецтво писанкарства існує як з традиційною символікою і орнаментами, так і з використанням новітніх сучасних технологій. Розширилися і стають популярними такі форми цього традиційного виду народного мистецтва, як писанки керамічні, виготовлені зі скла, у спосіб різьблення, виточені з сухого дерева м'якої породи, пофарбовані у різні кольори з нанесенням на них орнаментом, а також апліковані папером, соломом, крупом, нитками, бісером, зроблені у техніках квілінгу, декупажу, валяння, тощо. Тобто, фантазування сучасних майстрів досить широке.

Закарпаття можна пізнати і за вишивкою. Вишивка – символ незламності народу та оберіг його майбутнього. Вишивка Закарпаття, де, крім корінного населення, проживають угорці, словаки, румуни, німці та представники інших національностей, відображає взаємовпливи їхніх культур. Разом з тим, окрім деяких спільних рис, вишивка в різних куточках краю є напрочуд диференційною. Кожен регіон, а іноді район, має своє оригінальне, характерне тільки для нього, мистецтво вишивання, свою «родзинку»; кожна національність влітає у народну вишивку свою «стрічку». Разом вони тісно переплітаються, взаємозбагачуючи одне одного. Сьогодні вишивкою оздоблюють рушники, одяг, предмети побуту. Це вважається стильно і сучасно.

Однак, крім формування естетичного ставлення дітей до дійсності і мистецтва, естетичне виховання паралельно вносить вклад і в їх всебічний розвиток. Естетичне виховання сприяє формуванню моральності людини, розширює його пізнання про світ, суспільство і природу. Різноманітні творчі заняття дітей сприяють розвитку їх мислення і уяви, волі, наполегливості, організованості, дисциплінованості [2].

Народне декоративно-прикладне мистецтво, як один із засобів естетичного виховання, допомагає формувати художній смак, вчить бачити і розуміти прекрасне у навколишньому нас житті і в мистецтві. Народне мистецтво, національне за змістом,

здатне активно впливати на духовний розвиток людини, на формування патріотичних та інтернаціональних почуттів [3]. Воно сприяє художньому вихованню дітей, так як в його основі закладено специфічні закономірності декоративного мистецтва – симетрія і ритм. Народне декоративно-прикладне мистецтво виховує чуйне ставлення до прекрасного, сприяє формуванню гармонійно розвиненої особистості. Засноване на глибоких художніх традиціях, народне мистецтво входить в життя і культуру нашого народу, благотворно впливає на формування людини майбутнього. Художні твори, створені народними майстрами, завжди прищеплюють любов до рідного краю, вміння бачити і розуміти навколишній світ. Від залучення дітей до мистецтва у вирішальній мірі залежить формування сприйнятливості світу прекрасного, прагнення жити і працювати за законами краси.

Знайомство в яскравій і доступній для дітей формі з народним мистецтвом закладає в них образні художні вистави, розвиває творчий початок, тобто саме ті якості, які сприяють інтенсивному становленню особистості, збагачують її духовно, формують моральні почуття, світогляд. Знайомлячись із зразками народного мистецтва, діти потрапляють в світ казкових образів, яскравих фарб, виразних пластичних форм, візерунків орнаменту, які близькі і співзвучні їх естетичним почуттям і уявленням.

Знайомство з творами народного мистецтва не лише виховує художній смак дітей, а й пробуджує в них бажання самим зайнятися творчістю: ліпити з глини, складати орнаментальні візерунки, виконувати розпис і різьблення по дереву, освоювати прийомі візерункового ткацтва, вишивати.

Важливо підкреслити, що звернення до творів народного мистецтва, сприйняття дітьми на різних вікових етапах його образної природи, окремих виразних засобів (колорит, пластика форми, орнамент), так само як і освоєння різноманітних технічних прийомів і навичок традиційних видів майстерності, способів обробки різних матеріалів, завжди є для них цікавою і захоплюючою справою. Змінюються творчі аспекти сприйняття творів народного мистецтва, градації проникнення в поетичний, барвистий світ його образів, рівні участі в самому творчому процесі, але незмінними залишаються захопленість самим процесом творчості, творча активність дітей і юнацтва, прихильність їх декоративно-прикладної творчості, основу якого складає знайомство з народним мистецтвом.

Чим раніше педагог залучає дітей до яскравого, барвистого світу народного мистецтва, тим швидше і більш плідно вдається розвинути їх фантазію, творчу уяву, самостійність і ініціативу, виховати художній смак.

Формування у дітей естетично розвиненого художнього смаку, вироблення вміння цінувати і розуміти твори мистецтва, виховання гармонійно розвиненої особистості – одна з основних задач сучасного навчально-виховного процесу.

Естетичне виховання – це розвиток у дітей здатності сприймати прекрасне в навколишній дійсності, у творах мистецтва, в природі, в стосунках до людей, відрізнити справді прекрасне від потворного, розвивати смак до прекрасного і здатності самому створювати це прекрасне [4].

У сучасному естетичному вихованні до основних постулатів декоративно-прикладного мистецтва можна віднести:

- знання й слідування заповідям пращурів;
- вивчення історії і культури свого народу;
- вірність народним традиціям, звичаям, обрядам;
- повага до національних символів;
- проявлення гуманізму, відповідальності, толерантності;
- проявлення працьовитості.

Декоративно-прикладне мистецтво відіграє істотну роль в духовному розвитку школярів, в їх естетичному і трудовому вихованні. Знайомлячи дітей з декоративно-прикладним мистецтвом в школі, ми відповідаємо духовним запитам і інтересам дітей, задовольняємо їх тягу до знань, художньої та технічної творчості, сприяючи гармонійному розвитку

особистості [5]. Взявши в руки шматок глини, виліпивши перші фігури, зробивши перші візерунки, учень відчуває радісне здивування, виявляючи, що може створити речі, що здавалися раніше нерукотворними. Він стає учасником захоплюючого трудового процесу по створенню корисних і красивих виробів. Під час знайомства учнів з ремеслами Закарпаття, в процесі художньої практики, на основі естетичного пізнання світу і освоєння цінностей народного мистецтва, знайомства із засобами його художнього вираження, діти вчать бачити і любити природу рідного краю, цінувати традиції рідних місць, досягаючи уявлення людини про красу і добро.

Висновки і перспективи подальших досліджень. Отже, існує безліч визначень поняття «естетичне виховання», але, розглянувши лише деякі з них, можна виділили основні положення, що говорять про його сутність:

- по-перше, це процес цілеспрямованого впливу;
- по-друге, це формування здатності сприймати і бачити красу в мистецтві і житті, оцінювати її;
- по-третє, формування естетичних смаків та ідеалів особистості;
- по-четверте, - розвиток здатності до самостійної творчості і створення прекрасного.

Народне декоративне мистецтво - частина національної культури. У ньому проявляються кращі риси народу,

загальнолюдські цінності: гуманізм, оптимізм, мудрість, сміливість, одвічне прагнення до краси. У той же час в мистецтві кожного народу чітко проступає самобутність: звичаї, спосіб мислення, естетичні уподобання, національна психологія, культура, історія. Все це багатство представлено в найяскравішій, максимально виразній формі мистецтва, зверненої в першу чергу до почуттів і думок людей.

Емоційна мова мистецтва - найлегший, вірний і доступний місток від душі народу до душі дитини. У педагогіці з давніх часів проповідується головний принцип: виховувати дітей в сім'ї і в дитячому садку на мистецтві близькому, рідному мистецтві того краю, де живе людина. В силу особливостей декоративне мистецтво близьке і зрозуміле дітям, воно відповідає їх сприйняттю. Дитина тягнеться до всього яскравого, барвистого. У своїй художній діяльності вона сама тяжіє, чистим локальним кольором, ритму, симетрії. Багато робіт народних майстрів маленькі діти сприймають глибше і повніше, ніж великі полотна живопису і скульптури. Більшість педагогів минулого і сьогодення відзначають величезний вплив народного мистецтва на формування у дітей перших уявлень про Батьківщину, почуття любові до неї [6]. Національне мистецтво - той будинок, з якого дитина відправляється по дорогах світового мистецтва. Не відчуваючи, не розуміючи рідне мистецтво, людина навряд чи здатна відчувати мистецтво, культуру.

Список використаних джерел

1. Естетика: Навчальний посібник/ Авт. М. П. Колесніков, О. В. Колеснікова та ін.; Ред. В.О. Лозовий; М-во освіти і науки України. - К.: Юрінком Інтер, 2003. - 204 с.
2. Естетика: Підр. для студ. вузів/ Л.Т.Левчук, Д.Ю.Кучерюк, В.І.Панченко; За заг. ред. Л.Т.Левчук. - К.: Вища школа, 1997[2000]. - 398 с.
3. Естетика: Підручник для студ. гуманітарних спеціальностей вищих навчальних закладів/ Л. Т. Левчук, В. І. Панченко, О.І. Оніщенко, Д. Ю. Кучерюк. - 2-ге вид., доп. і перероблене. - К.: Вища школа, 2005. - 431 с.
4. Левчук Л. Основи естетики: Навч. посіб. для учнів 10-11 кл./ Лариса Левчук, Олена Оніщенко, - К.: Вища школа, 2000.-270 с.
5. Сморгж Л. Естетика: Навчальний посібник/ Леонід Сморгж.; Київський міжнародний ун-т. - К.: Кон-дор, 2005, 2007. - 333 с.
6. Масол Л.М. Художня культура України. - Харків, 2008. - 239 с.

В статье рассматриваются понятия «художественно-эстетическое воспитание», «декоративно-прикладное искусство», «эстетическое воспитание», «художественно-творческая деятельность». Дополнительное образование детей - необходимое звено воспитания многогранной личности, ее образования, его ранней профессиональной ориентации. Современные школьники разносторонне развиты, любознательные, в этом большую роль играют информационные технологии, но порой дети недостаточно воспитаны, невнимательны к окружающей красоте. Поэтому главным помощником в деле художественно-эстетического воспитания личности ребенка в образовании становится народное искусство, которое помогает восстановить гармонию духовной жизни ребенка, позволяет привлечь детей к ценностной народной культуре, к моральным принципам народного миропонимания. Разнообразные творческие занятия детей способствуют развитию их мышления и воображения, воли, настойчивости, организованности, дисциплинированности.

Ключевые слова: художественно-эстетическое воспитание, декоративно-прикладное искусство, эстетическое воспитание, художественно-творческая деятельность, дополнительное образование.

The largest educational effect on students is given by familiarity with decorative art and folk crafts Transcarpathia. Products of craftsmen differ in sense of material, by organic unity of utility (practical orientation) of thing with her decor, national colour, high morally-aesthetic dignities. Such an educative charge is incorporated in folk art (not only in the finished product, pleasing to the eye, but also in the process, in the technology of their creation), which naturally raises the question of the most active use of it while working with children. The task of the teacher is to guide the creative process, focusing on the study of samples of folk arts and crafts. The principle focus on folk art embedded in content-based classes with children with various kinds of arts and crafts. Using folk decorative art as an active means of aesthetic education in additional education system has its advantages. Making beautiful and necessary items with your own hands is increasing interest in the work and brings satisfaction with the results of the work, stimulates the desire to further activity. Decorative-applied arts set major tasks: to form students' aesthetic attitude to work, to teach to use tools and equipment, to appreciate and value beauty. Aesthetic education in the classroom is based on the development of interest and creative abilities of children. All educational products should be chosen on the basis of a number of psychological characteristics of students, since only in this case there is interest and motivation to further educational-cognitive activity. All items of work should be chosen in such a way that they were most informative in terms of polytechnic education, had an aesthetic appeal, and gave an idea of the traditional art images of processing material. In addition, chosen objects open wide opportunities for creativity, which can be implemented more fully in project activities, and, finally, can be accomplished in the classroom. The importance of arts and crafts in the aesthetic education cannot be questioned, since it is in fact his essence. The feature of the decorative-applied art as a mean of education is that there a condensed and concentrated creative human experience and spiritual wealth can be found. In the artistic works of decorative art, people expressed the aesthetic attitude to endlessly developing world of social life and nature. In the arts and crafts the human inner world, his feelings, tastes and ideals are reflected. The decorative-applied art gives enormous material for cognition of life.

Key words: artistic and aesthetic education, arts and crafts, decorative-applied art, aesthetic education, artistic and creative activity, additional education.